

Michał Mielczarek
Dolnośląska Szkoła Wyższa

Doktorat Anny Bilon:
***Poradnictwo kariery w Holandii – założenia,
organizacja, perspektywy aplikacji w Polsce,***
**Wydział Nauk Pedagogicznych, Dolnośląska Szkoła
Wyższa, Wrocław, 20 stycznia 2014 r.**

Na początku 2014 r. w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Bilon zatytułowanej *Poradnictwo kariery w Holandii – założenia, organizacja, perspektywy aplikacji w Polsce*. Praca ta została napisana pod kierunkiem naukowym prof. zw. dra hab. Józefa Karguła. Recenzentami dysertacji byli prof. zw. dr hab. Eugenia Potulicka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz profesor DSW dr hab. Bożena Wojtasik. Celem projektu badawczego doktorantki była naukowa analiza poradnictwa kariery w Holandii i udzielenie odpowiedzi na dwa zasadnicze pytania: *Jak strukturuje się poradnictwo kariery w Holandii?* (inaczej: *Jak „tworzy się” poradnictwo kariery?*) oraz *Jakie istnieją perspektywy aplikacji rozwiązań holenderskich w zakresie poradnictwa kariery w Polsce?* Wykorzystując teorię strukturacji Anthony’ego Giddensa jako teoretyczną ramę interpretacji wyników badań empirycznych oraz metodę badawczą, autorka dysertacji zakładała, że poradnictwo kariery może być postrzegane jako efekt działań zarówno poszczególnych jednostek, jak i struktur społecznych. Dlatego ostateczna struktura poradnictwa kariery może być określona jako *dualna* w swojej naturze. Dualność struktury poradnictwa kariery była jednym z podstawowych założeń teoretycznych projektu badań poradnictwa kariery w Holandii. Z punktu widzenia teorii strukturacji poradnictwo kariery jest bowiem w ostateczności wzajemną relacją pomiędzy regułami społecznymi, zasobami i działaniami poszczególnych podmiotów. Cała treść dysertacji została zaplanowana w sposób, który odzwierciedlał to założenie.

Proces badawczy został podzielony na trzy fazy. W pierwszej z nich Anna Bilon starała się poznać i zrozumieć kulturę społeczeństwa holenderskiego. Faza ta była konieczna, by poznać i opisać poradnictwo kariery jako proces społeczny oraz jego miejsce i rolę w społeczeństwie holenderskim. W drugiej fazie autorka badała

holenderski system poradnictwa. Faza trzecia poświęcona była odpowiedzi na pytanie, czy jest możliwe zastosowanie holenderskich rozwiązań w Polsce. W fazie tej autorka dysertacji nie prowadziła badań polskiego poradnictwa kariery, stąd też nie mogła korzystać z metod stosowanych w pedagogice porównawczej. Poprzez wykorzystanie innej metody badawczej, jaką jest język przejrzystego kontrastu Charlesa Taylora, pokazała, że w tej fazie badań jej analiza była w swej naturze konceptualna.

Rozprawa doktorska Anny Bilon składa się z pięciu rozdziałów. W pierwszym autorka analizuje poradnictwo kariery jako proces społeczny. Stąd też, ten rozdział poświęcony jest analizom kontekstów społecznych poradnictwa oraz znaczeniu różnic kulturowych dla organizacji poradnictwa kariery na świecie. Ponadto pierwszy rozdział zawiera analizę dyskursu naukowego dotyczącego rozwoju idei poradnictwa kariery. W rezultacie zidentyfikowane zostały współczesne nurty w badaniach tego rodzaju poradnictwa.

W drugim rozdziale autorka przedstawiła metodologię badań własnych. Wyjaśniła w nim powody i sposoby wykorzystania teorii strukturacji jako metody badawczej i teoretycznej ramy interpretacji wyników badań empirycznych.

Rozdział trzeci jest prezentacją kontekstów społeczno-kulturowych holenderskiego poradnictwa kariery. Przedstawione zostały tutaj podstawowe informacje o kraju i społeczeństwie holenderskim. Część rozdziału autorka poświęciła również opisowi holenderskiego systemu edukacji, gospodarki i rynku pracy. Było to konieczne, ponieważ poradnictwo kariery jest umiejscowione w obu tych sektorach.

W czwartym rozdziale opisany został system poradnictwa kariery w Holandii. Treść tego rozdziału może być podzielona na dwie części: pierwsza z nich koncentruje się na regułach i zasobach holenderskiego systemu poradnictwa kariery, a druga ma na celu opis holenderskich instytucji poradnictwa oraz strategii działań, podejmowanych przez te organizacje. Autorka szczegółowo opisała działalność kilku instytucji prywatnych, zwracając uwagę na istniejącą w Holandii kulturowo uwarunkowaną tradycję włączania instytucji prywatnych w zapewnianie usług publicznych. Dokonała również analizy spójności całego systemu.

Ostatni rozdział jest poświęcony krytycznej analizie możliwości aplikacji rozwiązań holenderskich w Polsce. Autorka, podobnie jak i inni badacze, podkreśliła konieczność zachowania ostrożności w próbach udzielania odpowiedzi na tego rodzaju pytania. Głównym wnioskiem wyłaniającym się z analiz było stwierdzenie, że istnieją zarówno możliwości, jak i przeszkody oraz przeciwwskazania aplikacji rozwiązań holenderskich w polskim poradnictwie kariery.

Przygotowana przez Annę Bilon praca doktorska została bardzo wysoko oceniona przez obydwie recenzentki, sama obrona zaś okazała się ważnym wydarzeniem naukowym w życiu uczelni. Najczęstszą pochwałą – wyrażaną również przez innych uczestników tego wydarzenia, nie tylko recenzentek było podkreślanie wybitnej świadomości teoretycznej i metodologicznej doktorantki oraz znakomitej umiejętności wiązania przez nią wykorzystanej teorii z prowadzonymi badaniami i zarazem nowatorstwo jej pracy. Obie recenzentki zgodnie uznały, iż praca z całą

pewnością zasługuje na wyróżnienie i zgłosiły stosowny wniosek w tej sprawie. Profesor Eugenia Potulicka wyraziła nadto opinię, iż rozprawa ta powinna zostać zgłoszona do nagrody ministra nauki i szkolnictwa wyższego.

Ostatecznie, jednomyślną decyzją Rady Wydziału Nauk Pedagogicznych DSW, Anna Bilon, pedagożka i filozofka, dokonująca wnikliwych analiz nieoczywistej współczesności, uhonorowana została tytułem doktora nauk społecznych. Gratulacje!